

Oddział II.

L: 7477/II.

5503
12

D o

A D J U T A N T U R Y G E N E R A L N E J

w Miejscu postoju .

W myśl ustnego rozkazu Naczelnego Wodza przedkłada się w załączeniu raport o armji gen.Pawlenki.

Do powyższego dodać należy:

Armja Pawlenki ani pod względem bojowym ani organizacyjnym nie jest w stanie takim, by mogła być użyta do jakiegokolwiek poważniejszej akcji. Do ewentualnego współdziałania z naszą armją w marszu na Odessę armja ta jest absolutnie niezdolną.

Obecnie gen.Pawlenko pośpiesznie organizuje intendentury, zakłady umundurowania i inne zakłady gospodarcze. Wynik dotychczas nikły.

Pawlenko osobiscie nie zdaje się być specjalnie wybitną jednostką. W armji swej popularnym nie jest i bezwzględne zaufaniem się nie cieszy. Nie można więc liczyć się z tem, by armję swoją mógł pociągnąć za sobą. Na zapytanie szefa Oddz.III.Dtwa 6.Armji, czy ewentualnie wobec wspólności frontu podporządkował się by Dtwu 6.armji, lub jakiemukolwiek innemu polskiemu Dtwu odpowiedział, że zależyć to będzie od rozkazu Petlury.

Nastroj ludności w stosunku do oddziałów Pawlenki niezbyt przychylny. Powodem nadużycia i rabunki. W takich wypadkach ludność (nawet nie polska) zwracała się o opiekę do polskich oficerów.

Do ewentualnego współdziałania z armją polską nadawałby się w pewnej mierze jedynie Udowiczenko.

Istnienie armji Pawlenki na swem prawem skrzydle odczuwa 12.Dyw.Piech. jako zupełne odsłonięcie tego skrzydła.

D-two 6-ej Armji

Por. i w/z. Szef Oddziału II.

Por. i w/z. Szef Oddziału II.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New YorkNACZELNE DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA
WARSZAWAL. Dz. 3503, dnia 30/V 1920 r.
2 załącz. Wydział.PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

4

7477/II.

Komunikat Armji PAWLENKI.

A.

Armja Pawlenki składa się z następujących grup:

- 1) Grupa zaporoska 2) grupa wołyńska, grupa kijowska 3) konna galic. brygada.
- I. Grupa zaporoska: Grupa zaporoska składa się z 3 pułków kawal., pułku piech. powstańczego oddziału Nestorenki, konno-górskiego Dyonu art. i oddzielnej polowej baterji. D-cą jest ataman Hołuj-Hożenko, szefem szt. płk. ros. Szt. gen. Jaszniczenko. Kawalerja: Pierwszy czarny zaporoski konny pułk pod dtwem płk. Draczenki, drugi zaporoski konny pułk pod Dtwem płk. Ludwiczewki, trzeci konny zaporoski pułk (ostatnio wydzielony z grupy zaporoskiej znajduje się przy sztabie Pawlenki). Skład pułków nieznany, Piechota: Swodnyj pierwszy pułk składa się z trzech kuren. Artylerja: Konno-górski Dyon artylerji pod dtwem płk. Ałmazowa, składający się z 2 baterji, po 4 działa (dobrych do użytku jest tylko 6, ~~xxkixxx~~ 3 górskie i 3 polowe, zepsute zaś 1 górskie i 1 polowe). W konno-górskim Dyonie 1. baterja dowodzi sotnik Nariżnij. Drugą sotnią sotnik Mielnik, w baterji od 160 - 180 ludzi. W całym Dywizjonie 15 oficerów. Konie zaś od 200 - 240. Przy dywizjonie tabor pierwszego i drugiego rzędu. W taborze pierwszego rzędu 20 - 25 wozów (w tym 8 - 10 własnych reszta podwojdy), w taborze drugiego rzędu 100 wozów (własnych około 5-ciu). Przy obu baterjach 8 jaszczyków, nabeł armatnich około 400, z czego 5/4 szrapnele. Oddzielna polowa baterja 4 działa znajduje się przy 1. pułku chociaż liczy się jako przydzielona do dywizji. Oprócz tych oddziałów znajduje się przy grupie powstańczy oddział Nestorenki składający się z oddziału pieszego i konnego oraz z oddz. artyl., szturmowego (2 armatki Hotkina), nadto kom sotnia około 120 szabel i inżynieryjny kuren.

II. Grupa wołyńska:

Grupa wołyńska składa się z 3 pułków. 4. mazepiński pułk w sile 200 kaw., 250 - 300 piech., 1 armata górską i 8 k.m. maxima oraz 3 k.m. colta. Tabor 50 wozów w tem 30 podwoj chłopskich. D-cą jest płk. Niedźwiedzki. Wartość bojowa tego pułku jest bardzo mała. 2-gi (lub 4-ty) konny Maxima Żeleżniska pułk składający się z dywizjonu w sile 50 kaw., 15. piech. 1 k.m. i z dyonu czarnomorskiego w sile 53 kaw., 40 piech. Tabor liczy około

25 wozów. Pułk ten ma większą wartość bojową niż poprzedni. 4-ty zborny pułk w sile 60 kaw. i 40 piech. w tem dużo Galicjan, Przypułka dyon art. liczący 1 armatę 3-cal. D-cą grupy wołyński^j jest ataman Zagrodzki, szefem sztabu sotnik Wołoszewicz. Tabor dyw. około 40 wozów. Uzbrojenie rozmaite. karabiny ros., niem. austr. i japońskie. Amunicją mają dosyć. Oficerowie i żołnierze nie otrzymują regularnych poborów. Zaopatrzenie odbywa się drogą rekwizycji lub wymiany na zdobycz wojenną. Dyscyplina przedstawia dużo do życzenia. W oddziałach ciągle zdarzają się ekscesy antyżydowskie (we wsi Werbka wymordowano kilku żydów)

III) Grupa kijowska :

Grupa kijowska składa się z 3 pułków: 5-ty zborny ^{pułk} 1-szy pułk w sile 450 bagn., 20 szab., 18 k.m. (różne) i 3 armat 3-cal., 3-ci (lub 5-ty) Żeleźniaka okremy pułk w sile 500 szab. 5-ty konny pułk w sile 120 szab. 4 k.m. i 2 armaty 3-cal. D-cą grupy kijowskiej jest kpt. Jurko Tiutiunyk szefem szt. Wołk. Grupa kijowska przybyła z rej. Bałty i Ananiewa, prze-
-Odessa/
dzierając się między Dniestrem a koleją Wapniarka /w stronę Jampola.

IV. Konna Galic. Brygada:

III. Konna Galic. Brygada rtm. Szeparowicza składa się z 2 p.kaw. 1-szy pułk kaw. składa się: z 1 sotni i oddz. karab. masz. w sile przeszło 50 szabel, 3 k.m. maxima, 2 - 3 colta i 1 schwarzlose. 2-gi p.kaw. składa się z 3 sotni w sile przeszło 200 szab. Zaznaczyć należy, że konie mają dobre w tem około 50 rasowych. ^{D-cą} ~~szefem~~ brygady jest rtm. Szeparowicz (niemiec) szefem szt. sotnik Jaryj (przedtem Zasławski uważany za Polaka i dlatego ~~usunięty~~). D-cą 1-go pułku jest Jedynak (Galicjanin). D-cą 2-go pułku por. Szeparowicz. D-cą 3-ciej sotni por. Tracz (galicjanin). Pomocnikiem jego jest por. Pasiecznik z Kijowa, d-cą 5-ej sotni sotnik Sawoj. W każdej sotni 1 kuchnia austr., w 5-ej zaś ros. Tabor 3 sotni 12-13 wozów. Uzbrojenie i amunicja marna, karab. ros., jap., austr. i franc. Większość karabinów skrócona przez opikowanie lufy i pozbawiona muszek. Naboja w ostatnich czasach bardzo mało. Trochę granatów ręcznych lecz bez kapzli. Wiele karabinów podczas walk i marszów brygady zostało rozdane między chłopów. Umundurowanie bardzo marne, przeważnie mundury austr., niem., a część ciowe ros. U oficerów francze ang. zdobyte na Denikinach. Zaopatrzenie w żywność odbywało się drogą zamienną, za konie zdobywcze i cukier, (zabrane w kolonjach niemieckich w chersońskiej gub.) oraz za gotówkę otrzymaną dro

drogą kontrybucji, nakładanej na ludność żydowską. I tak w Berszadach nałożono na ludność żydowską kontrybucję 1 1/2 miliona, następnie w Wierchowce wymieniano przymusowo u ludności żydowskiej około 100000 sów. na karbowance. Nastroje w brygadzie: kiedy brygada była w Cherson - szczyźnie agitowano do walki przeciw bolszewikom i Polakom, uznając za zwierzchnią władzę Petlurę. Wszyscy d-cy, którzy są Galicjanami, są wrogo usposobieni do Polaków. Gdy brygada połączyła się z Pawlenką Galicjanie zaczęli puszcząć szeregi i ukrywać się po wsiach, nie chcąc, jak mówili, walczyć dla Polaków. Ksiądz ukr., będący w brygadzie namawiał ich, aby pozostali w wojsku, gdyż przydadzą się do walki z Polakami, których trzeba przedtem zbolszewizować. Stosunek jednak ukraińców miejscowych do Galicjan nie jest przychylny, gdyż uważają ich za tchó - rzy i zdrajców ("zmienników") gotowych każdemu służyć. Gotowość bojowa w ostatnich czasach po przybytych trudach osłabła. Gdy na początku w wal - walkach pod Kriwoje Cziro bili się dobrze, to po połączeniu się z Pa - wlenką uciekali po pierwszych strzałach (jak to miało miejsce między Se - werenówką i Podlesówką), przyczem zły przykład dali d-cy Galicjan (Rtm. Szeparowicz pierwszy uciekł z placu boju). W lutym 1920 r. znajdowa - ła się 3-cia konna galic. brygada w kolonji niemieckiej Komarowka (25 wiorst od Grigorjopola nad Dniestrem) Chersonskiej gub. Brygada podle - gała 3-mu galic. korpusowi, stojącemu w rej. kol. niem. Bregsdorf około 25 wiorst od Komarowki. Brygada jak i korpus zaliczały się wówczas do wojsk bolsz. W marcu 3-cia konna gal. bryg. pod dowództwem rtm. Szeparowicza zbunto - wała się ~~przeciw~~ przeciw bolszewikom i uderzyła na Teraspol, rozbrajając miejscowy oddział komunistyczny składający się z kilkuset ludzi, zabie - rając wiele broni i amunicji. W Teraspolu przeszedł też na stronę zbun - towanych czarnomorski ukr. pułk. (około 400 piech. i 200 kaw.) Z Teras - pola brygada obsadziwszy i sotnią miasto powróciła do Komarowki skąd na - stępnie wyruszyła w celu rozbrojenia 3 gal. korp. Przy rozbrajaniu starć nie było. Rozstrzelano tylko komisarza korpusu i jego pomocnika. Ponie - waż oficerowie 3. gal. korp. przyrzekli współdziałać z konną bryg. i mane - wrować w ślad za nią w kierunku na stację Zatiszje zwrócono korpusowi zabraną broń. Na st. Zatiszje natknęła się konna bryg. na ładującą się art. bolsz. oraz poc. panc. Konna brygada uszkodziła tor i odstąpiła kie - rując się na miasteczko Krywoje Cziro (70 km. na wsch. od Bałty nad rze - ką Kodyma), podczas gdy czarnomorski pułk skierował się na Ananiew, gdzie

gdzie walczył z oddziałami bolsz. Konna brygada po stoczeniu bitwy z oddziałami bolsz. około Krywoje Oziro poszła na Połoneckoje Sioko-Sawrań-Kamienowta nad Bugiem - Haszczewka-Taszyk-Hajworon-Berszań-Demidow-Wierchowka-Kitaigorod-Trościaniec-Kirnasowka-Wojtowka- wreszcie przeszedłszy przez tpr kolej. Wapniarka-Odessa połączyła się z oddziałem Pawlenki w rej. Miaskówki, skąd już wraz z Pawlenką pod naporem bolszewików cofnęła się w stronę Dniestru. Pod Cekinówką walczyła bryg. z bolszewikami i cofnęła się w rej. Sewerenówka-Podlesówka, skąd w popłochu uciekła przed bolszewikami w rej. Jampola. (10/5)., a jej obozy uciekały aż do samego Jampola.

B.

Choć w niektórych oddziałach i grupach przeważają Naddnieprzańcy lub Galicjanie, naogół są oni jednak pomieszani i antagonizmy występują jak - akrawo.

I/ Naddnieprzańcy:

a) Oficerowie: Pawlenko i jego sztab:

Pawlenko różni się od innych dowódców ukr. tem, że jest d- cą faktycznym, że wydaje rozkazy nie porozumiewając się ze swoimi podwładnymi i rzadko urządza t.zw. narady wojenne lub odprawy. Otacza się jedynie Naddnieprzańcami, byłymi oficerami Petlury, z wykluczeniem z jednej strony Galicjan, z drugiej samozwańczych oficerów i atamanów powstańczych. Wynika z tego, że nie dowierza on swoim podwładnym, a zwłaszcza Galicjanom. Wydając rozkazy powołuje się nieraz na jakies rozkazy Petlury, których nikt pozanim nie znał. Popularnym nie jest, ani u Galicjan, ani u powstańców, mało się styka z żołnierzem. Natomiast wśród powstańców cieszy się wielką popularnością Tiutiunyk. Gdy pod wpływem agitacji Galicjan żądał od Pawlenki wyjaśnienia, dlaczego nie zwalczą się Polaków, odpowiedział na odprawie oficerskiej: "Obecnie trzeba kończyć z bolszewikami, a potem pomyślimy o Polakach. Musimy wypędzić wszystkich najeźdźców." Ogólnem mniemaniem jest (które zdaje się i Pawlenko podzielać), że armja polska ulegnie zbolszewizowaniu, jak wszystkie inne na Ukrainie i że wtedy bez trudu da się wypędzić Polaków ze Lwów i Chełm. Pawlence udaje się przeprowadzać wykonanie ważniejszych swych rozkazów, wzamian za co wcale nie wgląda w dyscyplinę i nadużycia oddziałów.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Oficerowie w oddziałach:

Przeważnie służą dla kariery i kawałka chleba. Ideowi są chyba tylko rzadkimi wyjątkami. Galicjani zarzucają im tchórzostwo i wogóle ich lekceważą. Poczucia narodowego niema wcale. Ci "Starszyny" którzy są samozwańcami mają wszelki cechy watazków, którzy walczą przedewszystkiem i tylko dla rabunku. Są to prawie niepiśmienni chłopi.

- b) Żołnierze: Regularnych żołnierzy naddnieprzańskich prawie niema. Przeważnie służą jedynie dla rabunku. Celem każdej bitwy jest zajęcie jakiegoś miasteczka żydowskiego, by urządzić pogrom i rabować. Jeszcze 10. i 15. bm. miały miejsce pogromy. Większość żołnierzy jeździ na wozach ze zrabowanymi rzeczami. Dyscypliny niema wcale. Posłuch oficerów tylko o tyle, o ile dany rozkaz się podoba i robi nadzieję na rabunek. Wobec bolszewików mściwi, z drugiej strony jednak równie wrogą nastroj wobec Polaków. Powszechnie mówi się że Petlura sprzedał Ukrainę Polsce. Nadzieję pokłada się na zbolszewizowaniu armji polskiej. Z oficerów Galicjan są niezadowoleni.

II. Galicjanie:

- a) Oficerowie: Starają się uzyskać wpływ przeważający w armji. Do bolszewików odnoszą się wrogo, gdyż bolszewicy chcieli faktycznie zbolszewizować oddziały i tem pozbawić oficerów przewilejów. Obcekrajowcy są tym typami kondotierów, którzy szukają kariery i nawet wzajemnie się podkopują. Do Pawlenki i Petlury odnoszą się z nieufnością, do Polski wrogo. Po otrzymaniu wiadomości, że Petlura współdziała z Polską, chcieli Galicjani rozbić się, powstrzymała ich od tego agitacja ks. galicyjskiego, który podnosił, że trzeba pozostać zwartymi, właśnie dla późniejszych porachunków z Polską.
- b) Żołnierze: Przeważnie słuchają swych oficerów i podzielają ich zdanie, zwłaszcza o ile chodzi o stosunek do Polski.

III. Ogólnie:

Nastroj wobec Polski - wrogi, wobec Petlury nieufny, narodowe uświadomienie - tylko u Galicjan. Wśród Naddnieprzańców brak dyscypliny, ciągłe rabunki i pogromy. Ze strony d-ców przeciwdziałania przeciwko temu niema.

Wielka czujność wobec tej armji konieczna. By stworzyć regularną armję ukr. trzeba będzie większość tych ludzi zdemobilizować, gdyż są zdemoralizowani i do armji regularnej się nie nadają.

Wkroczenie oddziałów Pawlenki do Odessy wywołałoby popłoch w mieście i prawdopodobnie pogrom żydów. (To ostatnie zdanie jest dosłownem przytoczeniem słów gub.komisarza Odessy pana Stepanenko po jego powrocie z armji Pawlenki.)

Dtmo 6-ej Armji

por. Włochowski

Por. i w/z. Szef Oddziału II.

Otrzymują:

Oddz.II.S.S.Nacz.Dow.

B.W.przy Oddz.II.Nacz.Dow.

Szef Sztabu 6-ej Armji

Dtmo Etapu 6-ej Armji (por.Kulwiec)

Dtmo Etapu W.P. na Ukrainie (Szef Sztabu) po utworzeniu.

Rezerwa: 1 egz.

L. 1641/II g

Specjalnym kurjerem.

MELDUNEK SPECJALNY.

Według otrzymanych przez tut. Sekcję wiadomości, stosunków w Ukraińskich oddziałach Wojskowych gen. PAWLENKI i UDOWICZENKI przedstawiają się jak następuje:

I. W skład wojsk tych wchodzi w przeważnej części b. III Korpus Galic. U. S. S. (gen. Krausa).

W łonie korpusu z początkiem kwietnia wytworzyły się 3 partje.

- a) gen. Krausa - dążąca do porozumienia się z Polakami po zbliżeniu się U. S. S. do frontu i urządzenia potem antibolszewickiego powstania.
- b) mjr. Lobkowitza - szefa sztabu III. G. K. dążąca do zrobienia powstania na własną rękę, bez porozumienia się z Polakami, które potem dopiero nastąpić miało.
- c) rtm. Szeperowicza - dcy Brygady, która parła do powstania natychmiast, nie oglądając się na nic.

Brygada Szeperowicza, na rozkaz tegoż, w początkach kwietnia powstała przeciw bolszewikom, wyrznęła komisarzy, aresztowała sztab Korpusu, który nie chciał się przyłączyć do powstania natychmiast, jednak po daniu słowa honoru, że w czasie późniejszym urządzi powstanie, został zwolniony.

Brygada Szeperowicza przyłączyła się wówczas po kilkodniowych marszach do Atamana Tiutiunnika, D-cy powstańców w Chersońskiej i pł. Podolskiej gub. i z nim razem odbywała dalszą kompanję antibolszewicką, połączwszy się z gen. Pawlenko.

II.

Skład Sztabu Brygady Szeperowicza:

D-ca: rtm. Szeperowicz Edmund, b.por.austr. z Wiednia, niemiec, karjerowicz, monarchista, da się przez każdego użyć za karierę.

ppor. Szeperowicz Roman, brat poprzedniego, ze Stanisławowa. Zmienny, nieobliczalny, bez charakteru - wróg Polaków.

por. Zaskawski Kazimierz b.austr.ppor.lotn.Polak, służył poprzednio u Petlury. Monarchista. Był szefem sztabu brygady w czasie przewrotu, obecnie za sympatyzowanie z Polakami usunięty.

por. Kucera (Franciszek ?) z Żytomierza, czech, głośno objawia wrogie usposobienie dla Polaków. Zacięty wróg bolszewików, którzy mu ojca zamordowali. Osobiście się na nich mści.

rtm. Jary b.por.saperów austr., pochodzi z Moraw, awanturnik, służy dla pieniędzy i szuka kariery. Usiłował usunąć rtm.Szeperowicza i sam objąć D-two brygady. Był przeciwny powstaniu.

por. Romanowicz Stefan, czynny przy oblężeniu Lwowa, dowodził pociągami pancernymi, poszukiwany przez władze polskie za popełnione wówczas zbrodnie. Kroat - wróg Polaków.

ppor. Romanowicz Iwan, brat poprz.-zacięty wróg Polaków.

por. Deresz - w cyw. weterynarz, z Galicji. Najgorszy wróg Polaków, agitator i podżegacz antypolski, ma ogromny wpływ na żołnierzy i wyzyskuje go dla prowadzenia antypolskiej agitacji. Bardzo

Niebezpieczny, nieprzebierający w środkach.

ppor. Deresz Piotr - brat tegoż. podobny charakter, b. niebezpieczny.

kpt. Jednak - Galicjanin, sędzia, wróg Polaków.

ppor. Hawrylak " zacięty wróg Polaków, człowiek bez charakteru, niebezpieczny.

ppor. Tracz - Galicjanin, zacięty wróg Polaków, nauczyciel.

por. Sperkacz - tutejszy, szef oddziału propagandy, opuścił swego czasu brygadę samowolnie, potem mimo oporu oficerów, został przez bolszewickiego komisarza przyjęty z powrotem. Miał ustawiczne kłótnie z bolszewikami.

por. Pasiecznik - tutejszy, nieobliczalny, bez charakteru, mówi źle o Polakach.

sotn. powstań. Sawon - tutejszy, zwykły nieokrzesany rabuś.

ppor. Weiss - żyd, obojętny na wszystko, służy za pieniądze, dałby się pozyskać, b. oficer Nachrichtenstelle.

por. Bauer - z Bukowiny, artylerzysta, porządny, systematyczny, Niemiec.

kpt. Mackiewicz - (galicjanin). artylerzysta, porządny człowiek, ideowy.

kpt. Senenki - z III Korpusu. B. członek Bukowińsko-galicyskiej komunistycznej partji (rola jaczejki komunistycznej w U.S.S.).

por. Krawczuk - (lub Krawczenko), (ksiądz ruski), rzekomo starszy, porządny człowiek, wg. innych informacji, zachęcał ludzi, opuszczających brygadę do szerzenia „rewolucji” w Polsce.

b. płk-powst. Rogulski - z III Korpusu, był komisarzem bolszewickim, jednak z musu, sprzyjał ruchowi powstanczemu.

III. Nastrój w Brygadzie Szeperowicza:

Początkowo ludzie myśleli, że po rozbiciu bolszewików, uda się, robiąc powstania przeciw Polakom, rozbić ich. Zobaczywszy regularną armję polską upadli na duchu. Powstał plan, po skończeniu walki z bolszewikami, powrócić do kraju, tam, drogą agitacji dążyć do wybuchu rewolucji. Główna nadzieja leży w tem, że armja polska, jak inne dotąd Ukrainę zajmujące, zbolszewiczeje sama.

Dyscyplina w brygadzie stosunkowo dobra, oficerowie mają władzę egzekutywną i panuje posłuch. Duch w brygadzie, z małymi wyjątkami, antibolszewicki, żołnierze sami prosili, aby im pozwolić komisarzy bolszewickich Porajkę i Zatońskiego, wygłaszających podburzające mowy przeciw oficerom, rozstrzelać.

Nastrój dla Polaków wrogi, zwłaszcza skutkiem agitacji kilku oficerów, którym udało się umknąć z rozbrojonych przez nasze wojska brygad U.S.S.-

Petlura nie ma u tych ludzi znaczenia większego. Wobec powyższego bezwarunkowo wskazane jest rozbrojenie tej brygady, będącej ośrodkiem nienawiści dla Polaków.-

IV. Armja P a w l e n k i:

Sam gener. Pawlenko zachowuje się wyczekująco, wobec Polaków. Wyraził się, że najprzód trzeba skończyć z bolszewikami, „szczo z Polakami bude, potim zobaczym. Wsich najizdciw musym z Ukrainy wygonyty”. Armja składa się z 4 oddziałów, postępujących zawsze w czworoboku: 1) Oddziały Zaporoskie, 2) Oddziały Czearnomorskie, 3) Brygada Szeperowicza, 4) Oddziały Tiutiunika, złożone w 70% z Galicjan.

Dyscyplina, za wyjątkiem u Galicjan, bardzo luźna. Armja liczy około 4000 ludzi zdatnych faktycznie do boju. Nominalny

stan 12000 ludzi. Nie wytrzyma poważniejszego natarcia regularnej armji i po pierwszym niepowodzeniu rozbiegnie się. Sztab Pawlenki składa się z tut. ludzi, b. oficerów rosyjskich. Galicjanom się nie ufa, wysyłając ich wszędzie naprzód, za nimi zaś w odwodzie silne rezerwy. -

Pawlenko sam posiada u ludzi mało zaufania, więcej popularny "bat[?]ko Ataman" Tiutiunnik.

Pawlenko słucha rozkazów Petlury, na polecenie którego odstąpił od planu zajęcia Odessy, gdzie było przygotowane poestanie (4000 zbrojnych kolejarzy, 18000 kolonistów Niemców i chłopów z Bugiem, doskonale zorganizowani i bardzo patryotycznie nastroszeni) i poszedł na pomoc słabej Dywizji Udowiczenki. W Odessie około 30000 uzbrojonego proletariatu bolszewickiego, nie ideowych, a tak zwanych "nalotczyków" bandytów kryminalnych, mającego polecenie każdego wroga wpuścić do miasta i tam go w walce ulicznej zniszczyć. To samo jest w Nikołajewie.

Wśród wojska ostry nastrój antyżydowski, co jest powodem licznych pogromów (Ananjew, Tiraspol i t.d.).

W Galicji pld.wsch. (Pokucie) istnieje potężna organizacja powstańcza (około 18000 uzbrojonych ludzi) w tutejsz.okolicach, zwłaszcza na południe, istnieją również gotowe organizacje antybolszewickie, zbrojne, mogące być za pomocą agitacji użyte przeciw Polakom. Obecnie jeszcze w tym kierunku nic nie zrobiono.

Otrzymują:

Szef Sztabu VI Armji

Sztab Ścisły.Oddz.II.

Nacz.Dow.Oddz.II.B.W.

Oddz.II.Dow.^{IV} Armji.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Za zgodność:

/-/Wł.Włoskowiec por.m.p.

w.z.Szef Oddziału II.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Podpor. i Szef Sekcji.

15